

LITUANISTINIO UGDYMO FORUMAS

Vytauto Didžiojo universitetas, LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija, LR Užsienio reikalų ministerija, Lietuvos Respublikos Seimo narė Dalia Asanavičiūtė, PLB švietimo komisija ir Lietuvos ambasada Airijoje.

DEKLARACIJA

DĖL LITUANISTINIO UGDYMO SVARBOS LIETUVOS VALSTYBEI IR DIASPOROS LIETUVIŠKAJAI TAPATYBEI IŠLAIKYTI

2021 m. kovo 12 d.
Vilnius

Mes, lituanistinių mokyklų, akademinės bendruomenės, lietuviškų organizacijų užsienyje ir Lietuvos Respublikos valstybės institucijų atstovai, susirinkę į pirmąjį Lituanistinio ugdymo forumą,

reikšdami pagarbą ir padėką lituanistinių mokyklų steigėjams, vadovams, mokytojams ir lietuviybės puoselėtojams užsienyje už jų pasiaukojantį darbą;

pažymėdami, kad formaliojo lituanistinio švietimo srityje, ypač – etninėse žemėse, atliekamas didelis darbas;

atkreipdami dėmesį į tai, kad Lietuvos valstybės dėmesys ir parama neformaliajam lituanistiniam švietimui iki šiol buvo nepakankama, o neformaliojo lituanistinio ugdymo mokyklų vaidmuo nebuvo tinkamai vertinamas;

pabrėždami, kad lietuvių diasporos jaunimo nutautėjimas nebuvo atpažintas ir įvardintas kaip didelė diasporos ir valstybės problema;

pripažindami, kad kai kurie tėvai diasporoje nemoko savo vaikų lietuvių kalbos, o tai tampa vienu iš pagrindinių veiksnių, stabdančių lietuvių kalbos perdavimą iš kartos į kartą, silpninančių diasporos jaunimo ryšį su Lietuva;

apgailėstaudami, kad lituanistines mokyklas užsienyje lanko tik gana nedaug lietuvių kilmės vaikų ir jų lietuviškosios tapatybės kūrimui skiriama per mažai dėmesio;

atsižvelgdami į tai, kad šiandienos lituanistinės mokyklos užsienyje yra tyrinėtos tik fragmentiškai, nežinoma jų demografinė ir geografinė situacija, vaikų kalbos, kaip paveldėtosios kalbos, tyrimų beveik nėra, todėl nenustatyti mokėjimo lygiai pagal bendruosius Europos kalbų metmenis/ aplanką (EKM/ EKA) EKA;

džiaugdamiesi Lietuvos Respublikos Seimo ir aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės siekiais ir pastangomis efektyviai spręsti svarbiausius diasporos keliamus klausimus ir stiprinti valstybės ir diasporos ryšį,

deklaruojame būtinybę:

lietuviškosios tapatybės išsaugojimą užsienyje laikyti valstybės prioritetu;

lituanistinio švietimo plėtros klausimą įtraukti į nacionalinį švietimo susitarimą;

valstybei remti jau veikiančias lituanistines mokyklas ir aktyviai skatinti naujų mokyklų steigimą, suteikiant nuolatinę paramą mokyklų išlaikymui ir sistemingą pagalbą lituanistinėse mokyklose dirbantiems mokytojams;

teikti deramą paramą lietuvių bendruomenių organizacijoms įvairiose pasaulio valstybėse, nes stiprios bendruomenių organizacijos taip pat svariai prisideda prie lituanistinio švietimo plėtros ir sėkmės;

kartu su diasporos organizacijomis siekti, kad lituanistinių mokyklų mokinių skaičius per artimiausius ketverius metus padvigubėtų, o iki 2030 metų pasiektų ne mažiau 20 procentų diasporos vaikų;

atlikti diasporos vaikų paveldėtosios kalbos raidos tyrimus, nustatyti lietuvių kalbos mokėjimo lygius pagal EKA ir sukurti nuoseklią bei vienodą mokymo(si) sistemą;

sukurti lituanistinių mokyklų mokinių pasiekimų vertinimo sistemą, kuri būtų pripažinta Lietuvoje;

akademinei bendruomenei aktyviai prisidėti prie Lietuvos valstybės ir diasporos ryšių plėtojimo, atlikti diasporos gyvenimo įvairių sričių mokslinius tyrimus, ypatingą dėmesį skirti lituanistinėms mokykloms užsienyje pažinti bei lietuvių kalbai išlaikyti;

sustiprinti informacinę kampaniją, skirtą tėvams diasporoje dėl lietuvių kalbos išlaikymo ir mokymo būtinybės bei pozityvaus požiūrio į dvikalbystę ir daugiakalbystę;

didinti lietuvių kalbos prestižą pasaulyje stiprinant baltistikos centrų veiklą;

Lietuvoje didinti supratimą apie didžiulį diasporos potencialą ir galimybes prisidėti prie Lietuvos valstybės klestėjimo ir gerovės.